

Ko e founga ngāue Check & Connect

Ko hono pukepuke 'o e fānau 'i he akó pea mo lelei ange 'a e ola 'e ma'u.

Ko e kau ngāue tokonia 'o e to'utupu 'i he ngaahi ako'anga – Youth Workers in Secondary Schools (YWiSS)

Ko e hū atu 'a e fānau ki he ngaahi kolisi mo e ako mā'olungá, 'e fa'a hokosia ai ha ngaahi faingata'a'ia kehekehe kia kinautolu. Ko e tokolahi 'oku nau fa'a ongo'i lotomo'ua, mafasia mo ta'elata, pea 'oku 'i ai foki e ngaahi vā 'oku tu'u faingata'a pea mo e ngaahi me'akeheke 'e ala to'o atu ai 'enau tokangá mei he akó.

Ko e kau ngāue poupu mo hino'i (mentors) 'a e YWiSS te nau fengāue'aki mo e fānau ako koia 'e ala motuhia 'enau akó, ke lava ke toe lelei ange 'a e ola 'e ma'u 'i 'apiakó, pea ke kei fakalalalaka ai pe kimu'a 'enau mo'ui.

Te nau ngāue'aki 'a e founga ngāue **Check & Connect** – 'a ia ko e Vakai'i mo Fengāue'aki - pea te nau ngāue fakataha mo ha timi 'o ha kau ngaue tauhi, ke fakalelei'i 'a e vā 'o e fānauakó pea mo e 'apiakó, pehē foki ki he 'enau mātu'a pea mo e komiuniti foki.

Ko e Check & Connect (Vakai'i mo Fengāue'aki)

Ko e polokalama ni ko hono tomu'a lamasu kei taimi telia na'a hoko ha maumau pea ke fakalelei'i ange 'a e vā 'o ho'o fānau pea mo e ako'anga 'oku nau 'i ai.

'E ngāue fakataha 'a e kau ngāue poupu mo hino'i 'o e fānau (mentors) pea mo e tamasi'i pe ta'ahine ako he ta'u 'e 2 ke tokonia ke nau lotoma'u ange 'i hono fai 'enau ako pea mo 'enau fokotu'utu'u ki honau kaha'u.

Ko e ngaahi ngāue eni 'e fai 'e he tokotaha poupu mo hino'i:

- › **Vakai'i** fakauike 'a 'ene ma'uako, 'ulungaanga pea mo 'ene ngaahi lēsoni 'oku fai.
- › **Fengāue'aki** mo e tamasi'i pe ta'ahine ako ke fokotu'utu'u ha ngaahi taumu'a ke a'usia, veteki ha ngaahi faingata'a'ia 'oku hoko pea faka'ai'ai ke nau kau he ngaahi ouau 'o e 'apiako
- › fakalelei'i 'a e vā 'o e fānauakó mo honau ngaahi fāmilī pea mo e kau faiakó ke toe lelei ange 'a e ola fakaako
- › fengāue'aki mo e 'apiakó ke fakakau mai ha ngaahi tokoni kehekehe 'e ala fiema'u ma'ae fānau ako.

Ko kinautolu 'e fai ki ai 'a e ngaahi ngāue ni

'Oku malava ke fai 'a e ngāue ni ma'ae fānau 'i he kalasi Year9 mo e Year10 'oku kamata ke hā mai ha ngaahi tō'onga 'e iku 'o fakamavae'i ai ia mei he 'apiako pe mo e ako 'oku ne fai.

Ko e ngaahi faka'ilonga eni 'o ha hoko ha me'a pehē:

- › faka'au ke lahi ange 'a 'ene li'aki akó 'o 'ikai ma'u ha 'uhinga lelei ki ai
- › faka'au ke lahi ange 'a 'ene tōmui ki he ako
- › faka'au ke lahi ange 'a e ha mai 'a 'ene feinga fakamoveuveu
- › si'isi'i ange 'a 'ene kau he ngaahi lēsoni 'i loki ako
- › Si'isi'i mo e ngaahi lēsoni 'oku lava kakato 'a hono fai mei 'api (homework)..

'Oku toki lava pe ke ma'u e ngaahi tokoni ni 'i ha fokotu'u atu ke fai ia 'e he 'apiako pea mo e ma'u ha ngofua mei he tamasi'i pe ta'ahine ako pea mo hono fāmilī foki.